

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Decimussextus Imperator Lius. Imperavit annis V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

amicum assidere sibi. Ibi rogatus de populorum gubernatione, de regni ditandi modis, de regulorum animis sibi adjungendis, in quo totius imperij vis erat atque autoritas, multa præclare differuit. Quibus auditis **LONCUNGUS** mirum in modum exhilaratus, præfecturam tunc donatum, post ob egregias naturæ dotes, pariæque in republicam merita, suum Colaum fecit. Erat omnino **QUONCHUNGUS** magni & animi & consilij, sed in multis antiquas Sinarum rationes non sequebatur, in suum regniq; commodum callidiùs intentus, quam viro bono convenit. Unde postmodum à **CONFUTIO** dictus est haud ex hominis probi normâ quæsisisse, imò arte atque astutiâ superasse virtutem, quâ debuisset alia omnia inferiora ducere. Philosophorum enim esse, germanæ virtuti primas in rebus omnibus dare, Verum quocunque hæc modo se habuerint, rex **CI** ad magna pervenit hujus Colai industriâ, regulis quamplurimis uno ejus consilio sub imperium regis abeuntibus. Cujus felicitas eodem authore atque adjutore non paulò surrexit altiùs. Nam mortuo Imperatore **QUONCHUNGUS** ita suffragia disposuit, ut **CI** regis affinis in Imperatorem eligeretur. **LIUS** ei nomen erat, ex imperatoriâ quidem stirpe, sed non rectâ descendenti. Quæ tamen intercessio non abstulit stirpi titulum cognominem, sive imperatorium.

*Servant pro-
fuit.*

DECIMUSSEXTUS IMPERATOR LIUS,

Imperavit annis v.

Igitur **LIO** ex regum **CI** prosapiâ ad culmen evecto exclusis **CHUANGI** filijs & fratribus, non fuit difficile, stabilire res imperij, præsertim à rege **CI** adjuto. Sic enim regulos beneficiarios ex Orientis regionibus, magno numero, expertâ & felici **QUONCHUNGI** industriâ adjunxit sibi. Unus imperium abnuere visus est, **SUI** regulus; cui tanquam rebelli **LONCUNGUS** Imperatoris nomine bellum indixit, procliôque devictum necavit. Amici necem indignè ferens rex **LIUS**, **CI** regem armis persequitur eatenus, ut hic **SUI** regionem cogereetur restituere. Sed qui aliena propugnatum ierat, ex

*Cyclo 34. anno
37. ante Chris-
tum 631.*

P parte

parte perdidit etiam sua. Nam à C₁ rege victus, invicem coactus est pacem petere, eâ conditione, se nunquam amplius de terris S₁U exposulaturum. At hæc victoria viam illi propè stravit ad interitum. Etsi enim calentibus adhuc armis regiones aliquot L_U regis occupaverat, & bello, & pace victor, dum gloriose triumphans redit domum, à milite quodam Z_AM_OO dicto in auctissimâ viâ, magnâ comilitonum manu comitante invaditur. Et hi quidem nihil movebant, tantum si opus foret, ad certamen accincti; at Z_AM_OU_S stricto ense minax & in U_ON_CU_NG_UM versus: *Aut moriendum, ait, est tibi, aut L_U regi restituendum, quod abstulisti.* U_ON_CU_NG_US ut præsentem mortem evaderet, non modò promisit, quod petebatur; sed etiam impunitatem Z_AM_OO, quanquam impiè ferocenti. Tum Z_AM_OU_S abjecto ferro regem adorare more subditi, eique de promissis gratias agere. Porro reverentia, quam adhibent adversus reges suos Sinæ, est hujusmodi, ut pronis corporibus testentur obsequium versâ ad Boream facie. Ajunt enim, reges suos semper Austrum respicere. Eademque ratione porta palatii præcipua, cubiculorum item & aula- rum valvæ omnes ad Australem plagam vergentes, fecere locum proverbio, Sinas etiam distantes, perpetuò venerari reges suos, cum fuerit ceremonijs hospites excipiunt. In hunc igitur modum Z_AM_OU_S C₁ regem venerabatur.

*Fides etiam
hæc servanda.*

U_ON_CU_NG_US ubi periculum evasit, standum promissis haud existimans, Z_AM_OU_M morti addidit, tanquam perduellionis reum. Quo cognito Q_UO_NC_HU_NG_US, regem alloquens, *In fide non manere, ait, & hominem, Rex, cui gratiam feceris noxa, damnare capite, omnino res est indigna regibus, & exile vindicta gaudium. Putasne hoc emendum authoritatis tuæ fideique jacturâ? Quis enim ex regulis, quis ex omnibus imposterum promissa tuâ non habebit suspecta? Fides imperij basis est; quâ convulsâ illud necesse est corruere: Ita igitur in eo, quod promissisti, & sanctum habe. Sic enim, quod tua permagni refert, & dictis tuis in futurum afferes fidem, & simul efficies, si L_U regi terras haud sanè amplas restitu- ris, ne aliena concupiscere videare.* Hæc ille secundis auribus accipiens, Z_AM_OO dimisso, L_U quoque regi terras suas restituit. Quâ re tantam sibi laudem apud reliquos regulos comparavit, ut omnes eum tanquam regulorum caput, qui Sinis P_A vocatur, agnoscerent. Tantum datæ fidei constantia, & exiguæ terrarum portionis spreta cupiditas potest.